

Dosarul nr.2r-60/23
2-19145803-01-2r-10022023

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – V. Gîrleanu
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Anton, O. Cojocaru, A. Panov

DECIZIE

22 februarie 2023

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Maria Ghervas

examinând recursul declarat de către Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Proca împotriva lui Ruslan Proca, Violetei Proca, intervenienți accesorii notarul public Olga Bondarciuc, Societate cu Răspundere Limitată „Glorinal Imobil” privind rezoluțiunea actului juridic,

împotriva încheierii din data de 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea Ninei Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, s-a restituit cererea de apel depusă de către Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen,

constată:

La 05 septembrie 2019 avocatul Ludmila Spînu, în interesele reclamantei Nina Proca, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Ruslan Proca, Violetei Proca, intervenienți accesorii notarul public Olga Bondarciuc, SRL „Glorinal Imobil” privind rezoluțiunea contractului cesiunii de creanță din 21 august 2014 încheiat între Nina Proca (cedent) și Ruslan Proca, Violeta Proca (cesionari) și SRL „Glorinal Imobil”.

Prin hotărârea din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea de chemare în judecată. (f.d.169)

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 19 septembrie 2022 avocatul Ana Iavorski-Baidaus, în interesele apelantei Nina Proca, a depus cerere de apel, solicitând repunerea în termen a cererii de apel, admiterea acesteia, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată. (f.d.173-174)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 29 decembrie 2022 a respins cererea Ninei Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, a restituit cererea de apel depusă de către Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, ca fiind depusă în afara

termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen. (f.d. 204-207)

Împotriva încheierii instanței de apel a depus recurs Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, prin care a solicitat anularea încheierii contestate, emiterea unei noi încheieri privind admiterea cererii de repunere în termen a apelului. (f.d. 211-213)

În motivarea recursului Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, a indicat că prin cererea de repunere în termen a explicat și justificat circumstanțele care au determinat depunerea cererii de apel în afara termenului legal.

În opinia recurentei instanța de apel neîntemeiat a respins cererea privind repunerea în termen a apelului, ori la ședințele de judecată în instanța de fond aceasta nu a participat, fiind reprezentată de avocatul Ludmila Spînu, cu care la 21 iulie 2022 a reziliat contractul de asistență juridică, din motivul divergențelor privind fondul cauzei. Totodată, a subliniat că avocatul Ludmila Spînu nu i-a înmănat dispozitivul hotărârii, informând-o că poate depune o cerere în instanța de judecată pentru a primi o copie.

Nina Proca a indicat că cu conținutul dispozitivului hotărârii a luat cunoștință la data de 16 septembrie 2022, iar apelul a fost depus la data de 19 septembrie 2022 de către avocatul Ana Iavorski-Baidaus.

Recurenta a mai menționat că nu a cunoscut că avocatul Ludmila Spînu la data de 20 iulie 2022 nu și-a exercitat obligația de a depune apel împotriva hotărârii instanței de fond și nu i-a predat materialele cauzei.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat încheierea contestată la 29 decembrie 2022, a expediat-o avocatului Ana Iavorski-Baidaus, prin intermediul poștei electronice la data de 10 ianuarie 2023. (f.d.209)

Recursul depus de către Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, la 23 ianuarie 2023, este depus în termen.

Conform art. 426, alin. (3) din Codul de procedură civilă recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă instanța de recurs, după ce judecă recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Instanța de recurs a constatat că Nina Proca la 05 septembrie 2019 a inițiat procesul civil împotriva lui Ruslan Proca, Violetei Proca, intervenienți accesorii notarul public Olga Bondarciuc, SRL „Glorinal Imobil” privind rezoluțiunea contractului cesiunii de creanță. Cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Proca, prin hotărârea din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată. (f.d.169)

La 19 septembrie 2022, avocatul Ana Iavorski-Baidaus, în interesele apelantei Nina Proca, a depus cerere de apel, solicitând totodată, repunerea în termen a cererii de apel. (f.d.173-174)

Curtea de Apel Chișinău prin încheierea din data de 29 decembrie 2022 a respins cererea Ninei Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, cu privire la repunerea în termen a cererii de apel, a restituit cererea de apel depusă de către Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus, ca fiind depusă în afara termenului legal, iar instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen. (f.d. 204-207)

Colegiul reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel cu privire la respingerea cererii cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și restituirea apelului ca fiind tardiv din considerentele ce preced.

Conform prevederilor art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Prin prisma art. 113 din Codul de procedură civilă dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege, ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Astfel, în corespundere cu art. 369, alin. (1), lit. b) din Codul de procedură civilă instanța de apel restituie printr-o încheiere cererea, dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor pentru demararea căii de atac în ordine de apel este prevăzut de o normă imperativă. Așa, art. 362, alin. (1) din Codul de procedură civilă stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – pronunțarea dispozitivului hotărârii dacă legea nu prevede altfel.

Prin urmare, faptul neparticipării la pronunțarea dispozitivului hotărârii, momentul notificării/comunicării dispozitivului hotărârii judecătorești participanților la proces nu influențează data de când începe să curgă termenul de 30 de zile de contestare a hotărârii judecătorești prin depunerea cererii de apel.

La caz, termenul de contestare a hotărârii din 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a început a curge din ziua imediat următoare pronunțării și anume din 21 iulie 2022 și a expirat la 19 august 2022.

Nina Proca și-a exercitat dreptul de contestare a hotărârii instanței de fond la data de 19 septembrie 2022, după expirarea termenului. Totodată, recunoscând omiterea termenului, a solicitat repunerea în termen, menționând că nu a cunoscut că avocatul, care i-a reprezentat interesele în instanța de fond, nu a contestat hotărârea instanței de fond și nici nu i-a înmănat copia dispozitivului hotărârii, cu care a luat cunoștință abia la data de 16 septembrie 2022.

În conformitate cu prevederile art. 116, alin. (1) din Codul de procedură civilă persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Din lucrările dosarului rezultă că procesul a fost inițiat la cererea Ninei Proca. La 21 iulie 2022 de la avocatul Ludmila Spînu reclamanta a aflat că instanța de fond s-a expus asupra cererii de chemare în judecată depusă de către aceasta. Tot atunci a reziliat contractul de asistență juridică din motivul divergențelor privind fondul cauzei.

Prin urmare, se atestă faptul că la 21 iulie 2022 Nina Proca a cunoscut că Judecătoria Chișinău, sediul Centru s-a pronunțat asupra cererii de chemare în judecată la data de 20 iulie 2022, însă nu a indicat ce a împiedicat-o să se adreseze instanței de judecată pentru a primi copia dispozitivului. Acest drept fiind exercitat abia la 08 septembrie 2022.

Referitor la argumentul Ninei Proca precum că nu a cunoscut că avocatul Ludmila Spînu la 20 iulie 2022 nu și-a exercitat obligația de a depune apel împotriva hotărârii instanței de fond, instanța de recurs reamintește că prin prisma art. 74, alin. (4) din Codul de procedură civilă culpa reprezentantului este echivalentă culpei părții.

În aceste circumstanțe se constată temeinicia concluziei instanței de apel privind omiterea nejustificată de către Nina Proca a termenului de contestare cu apel a hotărârii din data de 20 iulie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ori reclamanta, inițiind procesul civil, chiar și în condițiile neparticipării la ședințele de judecată a instanței de fond și la pronunțarea hotărârii judecătorești, fiind interesată în soarta soluționării litigiului în care are statut de reclamant, trebuie să demonstreze un rol activ, manifestând comportament de bună-credință față de drepturile și obligațiile sale procedurale.

Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Nina Proca a cunoscut că la data de 20 iulie 2022 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a emis hotărâre prin care s-a expus asupra cererii de chemare în judecată depusă de către Nina Proca împotriva lui Ruslan Proca, Violetei Proca, intervenienți accesorii notarul public Olga Bondarciuc, SRL „Glorinal Imobil” privind rezoluțiunea contractului cesiunii de creanță. Astfel, trebuia să facă uz de toate drepturile sale procedurale, pentru a lua cunoștință de hotărârea judecătorească pronunțată asupra fondului cauzei și să depună apelul în termen.

Conform jurisprudenței CEDO participanții procesului de judecată urmează să-și asume un rol activ, urmărind cu diligență derularea procesului său și să dispună cu bună-credință de drepturile sale procedurale.

Conform art. 56, alin. (3) din Codul de procedură civilă participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. În cazul abuzului de aceste drepturi sau al nerespectării obligațiilor procedurale, se aplică sancțiunile prevăzute de legislația procedurală civilă.

Buna-credință prezumă că partea este obligată la intervale rezonabile de timp să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarelor despre care cunosc cu certitudine că se află pe rolul instanței și să respecte termenele prevăzute de lege.

În urma celor relatate Colegiul reține ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii cu privire la repunerea în termen de declarare a apelului și restituirea apelului declarat de către Nina Proca, din motivul depunerii acestuia în afara termenului legal, ori neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Conjunctura relevată certifică faptul că, în speță, nu se profilează circumstanțe care ar justifica omiterea termenului procedural de declarare a apelului, ori neprezentarea pârâtului la pronunțarea hotărârii instanței de fond nu constituie motiv viabil de omitere a termenului procedural de declarare a apelului.

Sub acest aspect Colegiul notează că legiuitorul a instituit termen imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele, ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că soluția instanței de apel este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului, chiar și cu o zi, pentru exercitarea apelului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Ținând cont de cele menționate și având în vedere faptul că încheierea instanței de apel este legală, iar argumentele invocate în cererea de recurs sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea instanței de apel.

Reieșind din cele expuse, în baza art. 427, lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul declarat de către Nina Proca, reprezentată de avocatul Ana Iavorski-Baidaus.

Se menține încheierea din 29 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Nina Proca împotriva lui Ruslan Proca, Violetei Proca, intervenienți accesorii notarul public Olga

Bondarciuc, Societate cu Răspundere Limitată „Glorinal Imobil” privind rezoluțiunea actului juridic.

Decizia este irevocabilă

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Galina Stratulat

Maria Ghervas